

สาระสำคัญ

สาระสำคัญในที่นี้หมายถึง มโนทัศน์หลัก (Main concept) ของเนื้อหาที่จะสอน ซึ่งในแผนนี้คือ เศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละภาคของประเทศไทย มาจากความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม จำนวนประชากร ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และ สภาพแวดล้อมอื่นๆ ด้วย ซึ่งโดยปกติการสอนทุกๆ ไปหลังจากสอนแล้วนักเรียนจะต้องเข้าใจหรือได้รับมโนทัศน์หลักที่กำหนดไว้ในแผนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม สำหรับแผนการสอนนี้ อาจารย์ศุภิพร ตั้งใจให้นักเรียนได้รับรู้หรือเข้าใจถึงสาเหตุของความแตกต่างกันของเศรษฐกิจในแต่ละภาคของไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอนทุกๆ ไป หมายถึงการกำหนดจุดเป้าหมายที่ต้องการไปให้ถึง ถ้าเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนเป็นเสมือนการเดินทางที่ต้องเริ่มออกเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง การกำหนดจุดประสงค์เป็นเสมือนการกำหนดจุดของการเดินทางว่าจะเดินทางอย่างไร ระหว่างทางจะแวะพักตรงจุดไหนบ้างหรือผ่านจุดไหนบ้าง เรื่อยไปถึงจุดหมายปลายทาง

ในขั้นตอนนี้อาจารย์ศุภิพร ได้กำหนดจุดประสงค์ออกเป็นสองอย่างคือ จุดประสงค์ปลายทางเพื่อให้ทราบจุดหมายปลายทางว่า แผนการสอนนี้มีจุดหมายปลายทางอยู่ตรงที่ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของไทย และกำหนดจุดประสงค์นำทางเพื่อให้ทราบว่า แผนการสอนนี้จะพาผู้เรียนไปพบกับ การอธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่างๆ และการอธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่างๆ และแนวทางแก้ไขปัญห ในระหว่างทางของการเรียนการสอน

นอกจากนี้ท่านอาจารย์ศุภิพรยังได้วางเป้าหมายทางด้านคุณธรรมที่ต้องการเน้นในการจัดการเรียนการสอนอันได้แก่ ความมีวินัย และความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากจบการเรียนการสอนตามแผนนี้แล้ว

เนื้อหา

ในแผนการสอนนี้อาจารย์ศุภิพรได้สรุปเนื้อหาที่ชัดเจนที่จะทำการสอนในแผนการสอนนี้ออกเป็น เรื่องต่างๆ เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนักเรียนทราบชัดเจนถึงเรื่องที่จะเรียนและอาจารย์ศุภิพรเองก็จะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง



กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนนี้ อาจารย์สุลิพร ได้ทำการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอน ตามกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ที.จี.ที. โดยใช้เวลาในการสอนทั้งสิ้น 3 คาบด้วยกัน โดยในแต่ละคาบก็จะมีกิจกรรมตามรูปแบบ ที.จี.ที. ที่ท่านผู้อ่านได้ศึกษามาก่อนหน้านี้แล้วเป็นแนวทาง

สื่อการจัดการเรียนรู้

ในขั้นตอนของการวางแผนการสอนขั้นนี้คือ หลังจากที่อาจารย์สุลิพร ได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์ก็จะทำการสรุปรวบรวมสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ และเขียนไว้เพื่อทำการจัดหาหรือเตรียมตัวก่อนที่จะสอนจริง ซึ่งในที่นี้ท่านอาจารย์ก็ได้เตรียมอุปกรณ์สำหรับสอนไว้มากมายเช่น รูปภาพการประกอบอาชีพ ใบงาน และใบคำถาม เป็นต้น

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนตามปกติที่ผู้สอนจะต้องทำ เพื่อให้ได้ทราบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างกับนักเรียนและเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่ สำหรับขั้นตอนนี้หลังจากที่ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์สุลิพร ใช้การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธีด้วยกัน มีทั้งการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลและกลุ่ม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินเอง และใช้แบบทดสอบวัดผล

กิจกรรมเสนอแนะ

ขั้นตอนนี้อาจารย์สุลิพร ได้ทำการเสนอแนะกิจกรรมเพิ่มเติมไว้สำหรับการสอนในแผนนี้ ซึ่งได้แก่ การให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่างๆ ของไทย



แผนการสอนที่ 6

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม จำนวนประชากร ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้เศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาและการแก้ไขปัญหาของแต่ละภูมิภาคย่อมแตกต่างกันไปด้วย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

2.2 จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่าง ๆ ได้
2. อธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ

คุณธรรมที่ต้องการเน้น

คุณธรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ความมีวินัย	- ตรงต่อเวลา
2. ความรับผิดชอบ	- ประพฤติตนตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. เนื้อหา

กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคใต้

คาบที่ 2

- ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มอภิปรายในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกภายในกลุ่ม

ฟัง

- ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มสรุปและอภิปรายจากใบงานที่ 6/1
- ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปผลจากการทำ ใบงานที่ 6/1 หน้าชั้นเรียน โดย

วิธีการกลุ่ม 2-3 กลุ่ม

- นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนเพื่อเตรียมตัวแข่งขันตอบปัญหา

คาบที่ 3

- ดำเนินการแข่งขันตอบปัญหา พร้อมกันทุกคน ซึ่งดำเนินการดังนี้
 - จัดโต๊ะตอบปัญหาเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม และจัดที่เก้าอี้นั่งให้เท่ากับ

จำนวนกลุ่มสมมติว่าจำนวนสมาชิกในกลุ่มมี 6 คน และจำนวนกลุ่มมีจำนวน 4 กลุ่ม

เก่งกลุ่ม 1 เก่งกลุ่ม3 โต๊ะคนเก่ง เก่งกลุ่ม2 เก่งกลุ่ม4	ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4
ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4	ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม 3 ปานกลางกลุ่ม4
ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4	อ่อนกลุ่ม1 อ่อนกลุ่ม3 โต๊ะอ่อน อ่อนกลุ่ม2 อ่อนกลุ่ม4

1.2 แจกซองคำถามให้ทุกโต๊ะละ 8 12 16 ซองหรือจำนวนของคำถามเป็นจำนวนเท่ากับจำนวนคนที่จะตอบปัญหา

1.3 นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันหยิบซองคำถามทีละซอง (1คำถาม) อ่านคำถามแล้ววางไว้โต๊ะกลางนักเรียนที่เหลือ 3 คน เป็นคนตอบโดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ นักเรียนคนอ่านคำถามจะตรวจและให้คะแนนดังนี้

- คนที่ส่งก่อนและตอบถูกให้ 2 คะแนน

- คนที่ส่งลำดับต่อมาและตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

1.4 ให้นักเรียนหมุนเวียนกันอ่านคำถาม ตรวจสอบและให้คะแนนไปจนหมดคำถาม

1.5 นักเรียนแต่ละคนนำคะแนนของตนเข้ากลุ่มเดิม รวมคะแนนเป็นคะแนนของกลุ่มหรือเฉลี่ยคะแนนของแต่ละคนในกลุ่ม

2. ประกาศเกียรติคุณ หรือให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

- กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ให้โบนัสอีก 5 คะแนน
- กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยรองลงมา ให้โบนัสอีก 3 คะแนนและ 1 คะแนน

ตามลำดับ

3. ทดสอบหลังเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำนวน 8 ภาพ
2. หนังสือแบบเรียน รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา ทุกสำนักพิมพ์
3. ใบงานที่ 6/1 เรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย
4. คำถามแข่งขันทางวิชาการ จำนวน 28 คำถาม

6. การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจากใบงาน
4. ประเมินการทำงานกลุ่มโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน
5. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

7. กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาค ๆ ของไทย

นิเทศ เสนอแนะ/รับรอง

โดยปกติในการเขียนแผนการสอน เมื่อทำเสร็จแล้วจะต้องส่งให้ผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องงานวิชาการหรือผู้บริหารตรวจแผนก่อนที่จะนำไปใช้สอนได้ สำหรับโรงเรียนนารีนกุล 2 นี้การเสนอแผนการสอนจะต้องผ่านการตรวจรับรองจากหัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งอาจารย์สุสิทธิ์ได้เปิดเนื้อที่ไว้ให้ผู้ตรวจรับรองทั้ง 3 คน ได้แสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะกิจกรรมเพิ่มเติมให้ผู้สอนได้

บันทึกหลังสอน

โดยปกติหลังจากการสอนเสร็จสิ้นตามแผนแล้ว ครูทุกคนจะต้องทำการบันทึกผลการจัดกิจกรรมไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป โดยสิ่งที่จะบันทึกในบันทึกหลังสอนนี้ได้แก่ ผลของการดำเนินการสอนตามกิจกรรมที่วางไว้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขสำหรับการสอนในครั้งต่อไป



8. นิเทศ เสนอแนะ / รับรอง

8.1 หัวหน้าหมวดวิชา

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

8.2 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

8.3 ผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

[illegible]

(ลงชื่อ).....

(นางศุทธิพร ภูติธำนันท์)

ตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอน

อาจารย์สุลีพร ได้นำเสนอตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอนไว้ดังนี้

ใบงานที่ 6/1 เป็นคำสั่งในการทำกิจกรรมอภิปรายเรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยใบคำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา

ใบคำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา เป็นใบคำถามที่อาจารย์สุลีพรได้เตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนใช้ในเกมการแข่งขันตอบปัญหาตามแผนการสอนที่วางไว้

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสังเกตสำหรับการวัดผลการปฏิบัติงานกลุ่ม เพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยมีรายการพฤติกรรมต่างๆ เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัดประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นแบบสังเกตสำหรับให้นักเรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนประเมิน และให้ครูประเมิน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนเพื่อดูทักษะในการทำงานกลุ่ม เช่น ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

แบบประเมินใบงาน เป็นแบบให้คะแนนงานที่นักเรียนแต่ละคนทำออกมา โดยมีเกณฑ์การประเมินอยู่ที่ ความถูกต้องของงาน ความคิดสร้างสรรค์ และการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเกณฑ์การประเมินนี้สามารถจะปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของงานแต่ละงาน

แบบประเมินผลงานกลุ่ม เป็นแบบให้คะแนนการสร้างผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ทำออกมา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ที่ความถูกต้องของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ วิธีการนำเสนอ การนำไปใช้ประโยชน์ และการตรงต่อเวลา

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เป็นแบบทดสอบความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนทำการสอน และความรู้ที่ได้รับไปหลังจากสอนจบแผนการสอนนี้แล้ว



ใบงานที่ 6/1

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา	เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่างๆ ของไทย	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
-----------------------------	--	-----------------------

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่าง ๆ ได้
2. อธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหามาได้

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปในหัวข้อที่กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ
3. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคใต้
4. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออก
5. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันตก
6. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคกลาง
7. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในกรุงเทพและปริมณฑล

คำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1. การแบ่งประเทศไทยตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมแบ่งได้กี่ภาค
2. จังหวัดหนองบัวลำภู แยกมาจากจังหวัดใด
3. อาชีพหลักของประชากรในภาคเหนือของไทย คืออะไร
4. ยาสูบเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคใด
5. แหล่งประมงน้ำจืดในภาคเหนือที่ใด
6. ลิกไนต์พบมากในภาคเหนือที่จังหวัดใด
7. โรงงานปูนซีเมนต์ขนาดใหญ่ในภาคกลางอยู่ที่จังหวัดใด
8. พืชไร่ที่ปลูกกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคืออะไร
9. โรงงานอุตสาหกรรมในภาคเหนือมีการขยายตัวน้อยเพราะอะไร
10. พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ผลผลิตใกล้เคียงกับที่ปลูกในภาคใต้คืออะไร
11. โรงงานอุตสาหกรรมดั้งเดิมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือคืออะไร
12. เขตอุตสาหกรรมแหลมฉบังเป็นอุตสาหกรรมชนิดใด
13. ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือจังหวัดใด
14. สภาพภูมิประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะอย่างไร
15. ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบอาชีพอะไร
16. ประชากรในภาคใต้ตั้งบ้านเรือนหนาแน่นมากที่สุดคือที่ใด
17. เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใด
18. จังหวัดใดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีการเลี้ยงสุกรมากที่สุด
19. สาเหตุสำคัญของปัญหาประสิทธิภาพในการผลิตต่ำคืออะไร
20. รัฐบาลควรทำอย่างไรที่จะเพิ่มศักยภาพการผลิตให้สูงขึ้น
21. การทำเครื่องเงินและการทำร่มเป็นอาชีพดั้งเดิมของภาคใด
22. เทือกเขาสูงในภาคเหนือของไทยเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำอะไรบ้าง
23. ภาคเหนือเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศเพราะอะไร
24. บริเวณใดในภาคเหนือเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

วันที่สังเกต.....

กลุ่มที่.....สมาชิก 1.....2.....

3.....4.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ ปรับปรุง
		ดี	ปานกลาง	พอใช้	
1.	มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน				
2.	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำตามหน้าที่ทุกคน				
3.	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน				
4.	มีการให้ความช่วยเหลือกัน				
5.	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
6.	ผลงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
7.	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
8.	ผลงานแสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้				
9.	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้				
10.	มีหลักฐานการศึกษาข้อมูลชัดเจน				

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมหรือผลงานชัดเจนถือว่า	ดี	ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมหรือผลงานเทียบเท่าทั่วไปถือว่า	ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมหรือผลงานต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่า	พอใช้	ให้ 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ ถือว่าต้อง	ปรับปรุง	ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	ได้	คะแนน
21-30	ดี		
11-20	พอใช้		
0-10	ปรับปรุง		

30

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

(ใช้สำหรับประเมินตนเอง/ประเมิน โดยเพื่อน/ประเมิน โดยครู)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ความ ร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วม ปรับปรุง ผลงาน			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก = 4

ดี = 3

ปานกลาง = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับคุณภาพ

15-20

ดี

8-14

พอใช้

1-7

ปรับปรุง

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

...../...../.....

หมายเหตุ ครูอาจใช้วิธีการมอบหมายให้
หัวหน้ากลุ่มหรือให้ตัวแทนกลุ่ม
เป็นผู้ประเมินหรือให้มีการประเมิน
โดยเพื่อนโดยตนเอง ตามความเหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย สังคมศึกษา ม.5

แบบประเมินใบงาน

กลุ่มที่.....

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ความถูกต้อง				ความคิดสร้างสรรค์				การนำไปใช้ประโยชน์				รวม 12 คะแนน	หมายเหตุ
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก = 4

ดี = 3

ปานกลาง = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

9-12

5-8

1-4

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ปรับปรุง

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

คิมาก $= 4$

22 = 3

ปานกลาง = 2

$$\text{ปรวิบทฺต} = 1$$

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ.

ช่วงคะแนน

ระดับคุณภาพ

15-20

DA

8-14

พอได้

1-7

ப்ரீத்யா

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

.....

หมายเหตุ ผู้ประเมิน คือ

-१३-

-เพื่อนนักเรียน

-តំណភ្ជាប់

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

แผนการสอนที่ 6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

เวลา 5 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย
 คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

- จังหวัดใดที่ไม่ได้ อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

ก. นนทบุรี	ข. สมุทรสาคร
ค. สมุทรสงคราม	ง. สมุทรปราการ
- จังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดในภาคกลางคือจังหวัดใด

ก. สระบุรี	ข. ลพบุรี
ค. ชัยนาท	ง. พระนครศรีอยุธยา
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคกลางมีมากที่สุดด้านใด

ก. การประมงและการเพาะปลูก	ข. การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์
ค. การอุตสาหกรรมและการเลี้ยงสัตว์	ง. การเพาะปลูกและการอุตสาหกรรม
- ฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ปัจจุบันได้แก่กลุ่มอาชีพใด

ก. ขางพารา การประมง เหมืองแร่	ข. ขางพารา เหมืองแร่ การท่องเที่ยว
ค. ขางพารา การพาณิชย์ การประมง	ง. ขางพารา การท่องเที่ยว การประมง
- จังหวัดใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีพื้นที่ติดกับทะเล

ก. ชลบุรี	ข. ระยอง
ค. ปราจีนบุรี	ง. ฉะเชิงเทรา
- ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยคืออะไร

ก. ตลาด	ข. แรงงาน
ค. วัตถุดิบ	ง. พื้นพื้นฐาน
- โรงงานผลิตเงาะกระป๋องควรตั้งอยู่ที่ใดมากที่สุด

ก. จันทบุรี	ข. ประจวบคีรีขันธ์
ค. เชียงใหม่	ง. ปราจีนบุรี



ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้มีการอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Team group tournament ได้ค่อนข้างละเอียด ผู้ที่สนใจอาจศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพิ่มเติม ก็จะทำให้เข้าใจหลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้มากขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ควรให้ความสำคัญในเรื่องเนื้อหาสาระที่สอน กับ กระบวนการทำงานกลุ่ม ดังนั้นจึงควรจัดสรรเวลาให้นักเรียนได้วิเคราะห์กระบวนการกลุ่มในเรื่องต่าง ๆ เช่น บทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และควรสรุปเป็นข้อความรู้เพื่อใช้ในการทำงานกลุ่มในครั้งต่อไป
3. เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้นนอกเหนือจากการศึกษาจากเอกสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันภายในกลุ่ม ควรจัดให้มีการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยการอภิปรายเชื่อมโยงกับลักษณะของภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคม สภาพวัฒนธรรมของชุมชน ที่มีต่อเศรษฐกิจของภูมิกานั้น อาจให้มีการสรุปข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ผู้สอนอาจต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหาอาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ และ จัดเตรียมสื่อ ซึ่งเป็นการลดภาระของผู้สอน ยังทำให้นักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
(research-based instruction)

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

หลักการ

กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้หรือแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้หรือนำไปใช้แก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ การสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยจึงเป็นการนำเอาขั้นตอนการทำวิจัยมาปรับใช้ในการเรียนการสอน การให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเอง(ทิสนา แจมมณี, 2545: 143; วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, 2540: 143)

นิยาม

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยอาจใช้ การประมวลผลงานวิจัย (research review) มาประกอบการสอน ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหาสาระในการ เรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาสาระ หรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรง หรือช่วยฝึกฝน ทักษะการวิจัยต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน(ทิสนา แจมมณี, 2545: 143)

ตัวบ่งชี้

- 1) ผู้สอนมีการนำผลการวิจัยมาประกอบการสอนเนื้อหาสาระของตน และ/หรือ
- 2) ผู้สอนมีการให้ผู้เรียนประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่เรียนเพื่อขยายขอบเขต ความรู้ในเรื่องนั้น และเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการวิจัย รวมทั้ง การอ่านและใช้ ผลการวิจัย และ/หรือ
- 3) ผู้สอนมีการใช้กระบวนการวิจัยในการสอน กล่าวคือ ให้ผู้เรียนดำเนินการวิจัยตาม กระบวนการวิจัยบางขั้นตอน หรือครบทุกขั้นตอน และ/หรือ
- 4) ผู้สอนมีการฝึกฝนทักษะการวิจัยที่จำเป็น หรือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน ให้แก่ผู้เรียนตามความ เหมาะสมกับเนื้อหาหรือสถานการณ์ เช่น ทักษะการนิยามปัญหาการตั้งสมมติฐาน การคัดเลือก ตัวแปร การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การพิสูจน์ทดสอบ การรวบรวมวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น
- 5) ผู้สอนและผู้เรียนมีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และผลการวิจัย
- 6) ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการสอน

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2540: 143-144) ได้เสนอขั้นตอนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยไว้ดังนี้

1. เตรียมการสอน เป็นการเตรียมบทเรียน ศึกษาจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชาว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้กับวิธีสอนแบบนี้เพียงใด และสำรวจสภาพชุมชนว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง เพื่อเตรียมเป็นข้อมูลในการจัดหาบทเรียน
2. ดำเนินการสอน ตามกระบวนการวิจัย ดังนี้
 - 2.1 เลือกประเด็นปัญหา (choosing the problem) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการวิจัย ประเด็นปัญหาอาจเป็นปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนที่นักเรียนได้ประสบมา หรือเป็นปัญหาที่ครูจัดสถานการณ์ขึ้น หลักสำคัญคือ ต้องเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากความสนใจของนักเรียน ไม่ใช่ประเด็นปัญหาที่ครูกำหนดให้ ลักษณะของปัญหาควรเป็นประเด็นเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เป็นปัญหาภายในชุมชน อยู่ในขีดความสามารถที่นักเรียนจะแก้ไขได้ หากเลือกปัญหาใหญ่เกินไปหรือเป็นปัญหาระดับชาติ จะทำให้นักเรียนไม่สามารถแก้ไขได้ กระบวนการวิจัยอาจไม่สมบูรณ์ ดังนั้นหน้าที่ของครูต้องกระตุ้นและให้แนวทางในการเลือกประเด็นปัญหาแก่นักเรียน สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยให้ให้นักเรียนเลือกประเด็นปัญหาได้ มีหลายกิจกรรม เช่น การระดมความคิด (brainstorm) การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) การเดินสำรวจชุมชน (community walk) เป็นต้น
 - 2.2 การนิยามปัญหา (identify problem) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เลือกไว้แล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าเป็นปัญหาจริงหรือไม่ มีความสำคัญเพียงใด มีสาเหตุมาจากอะไร มีแนวทางแก้ไขอย่างไร วิธีการที่จะนิยามปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้นคือ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหานั้นให้มากที่สุด อาจจัดกิจกรรมสำรวจพื้นที่จริงในชุมชน มีการสังเกต สอบถาม สมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีการอภิปรายภายในห้องเรียน หรือไปศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแล้วนำมาอภิปรายกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่เลือก
 - 2.3 พัฒนาวิสัยทัศน์ (vision) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้วิสัยทัศน์เพื่อจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนภายใต้คำแนะนำของครู
 - 2.4 ลงมือปฏิบัติ (action) นักเรียนร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานในพื้นที่จริงในชุมชน หรือเป็นเพียงการดำเนินงานในชั้นเรียนแล้วแต่ลักษณะของปัญหาและแผนที่กำหนด

2.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง(change) นักเรียนร่วมกันตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

3. สรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนทั้งหมด และตรวจสอบว่ามีการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายเพียงใด

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2544, 6-8) ได้เสนอแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ครูศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์เชื่อมโยงมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานและขอบข่ายสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้รายปี/รายภาค ตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยคำนึงองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ธรรมชาติของนักเรียน ประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้เดิม วิธีการเรียนรู้ (Learning Style) ของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนและออกแบบกิจกรรมเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน และสภาพที่เป็นจริง

ขั้นตอนที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน การเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ขณะเดียวกันครูก็ประเมินผลการเรียนรู้ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่าง ๆ เช่น การจดบันทึกหลังสอน เป็นต้น ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูสอนเนื้อหาสาระ นำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน สอนข้อความรู้หรือทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย
- 2) วิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นนักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ต่อยอดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นที่นักเรียนรวบรวมข้อมูลตามแผนที่วางไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผล
- 4) จัดทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนจัดทำรายงานการเรียนรู้ มีการสรุปองค์ความรู้ใหม่ และกระบวนการวิจัยที่นักเรียนได้เรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ทักษะ และ พฤติกรรม คุณธรรม หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ตามที่คาดหวังหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการประเมินนี้ ได้มาจากการประเมินไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน การ สัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตาม สภาพจริง การประเมินผลเน้นทั้งการสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการวิจัยของนักเรียน

- **รายการอ้างอิง**

ทิตินา แจมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วิชิต สุรัตน์ เรืองชัย. 2540. เอกสารประกอบการสอนวิชา 404361 วิธีสอนทั่วไป (General method of teaching). ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.



เมนูที่ 9

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: คุณครูณัฏฐา เรือนงาม
โรงเรียนเซนต์หฤทัยศึกษา เขตสาทร
กรุงเทพมหานคร

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้



ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	ประวัติศาสตร์
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์อัญญา เรือนงาม
สถานศึกษา	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา ถนนสารใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา เป็นโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียน (วพร.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ได้เลือกใช้การจัดการเรียนการสอนด้วย กระบวนการวิจัยเป็นนวัตกรรมที่พัฒนา และมีจุดเน้นในการพัฒนา คือ ความรู้ ทักษะในการวิจัย และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์อัญญา ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เลือกใช้ รูปแบบแผนการสอนแบบตาราง มีองค์ประกอบของแผนการสอนประกอบด้วย

1. อันดับของคาบ(ชั่วโมง)ที่จัดการเรียนการสอน
2. สาระการเรียนรู้
3. จุดประสงค์
4. การจัดการเรียนการสอน
5. สื่อ / อุปกรณ์
6. การวัดและประเมินผล
7. บันทึกระหว่างสอน / หลังสอน



คุณครูอนัญญา เรือนงาม ได้วางแผนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยออกแบบการสอนให้นักเรียนดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอน มีขั้นตอนสำคัญในการวางแผนการสอนแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ช่างใจ เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย และให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้เบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป
2. หมายคำตอบ เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนกำหนดขอบเขตของปัญหาที่ต้องการศึกษา แล้วเขียนเรียบเรียงเป็น “ความสำคัญของปัญหาที่ต้องการศึกษา” ประกอบด้วย
 - 2.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.3 ขอบเขตของการศึกษา
 - 2.4 สมมติฐาน
3. สอบสวน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนวางแผนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการตามแผนที่วางไว้
4. ครัวญไคร้ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลความรู้ใหม่ที่ได้ แล้วออกแบบวิธีการนำเสนอ
5. ไซความจริง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเขียนสรุปผลการดำเนินการทั้งหมด ประกอบด้วย
 - 5.1 การเขียนฉบับร่าง(draft) การปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอผลงานฉบับสมบูรณ์
 - 5.2 การเขียนบทคัดย่อ
 - 5.3 การทบทวนกระบวนการทำงาน กระบวนการวิจัย



การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย หน่วยการเรียนรู้ “ประวัติศาสตร์” ใช้เวลาทั้งหมดจำนวน 9 คาบ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ข้องใจ ใช้เวลาในการสอน 2 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของ “การวิจัย”
2. ให้นักเรียนกำหนดปัญหาที่สนใจ และตั้งชื่อเรื่องที่ต้องการศึกษา

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีสอนแบบอุปนัย(Induction)โดยการสนทนา ยกตัวอย่างที่หลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนสามารถสรุปความหมายและลักษณะสำคัญของการวิจัยได้
2. ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของตนเอง
3. ใช้คำถามนำ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้
4. ใช้แผนผังความคิด(Mind mapping) ประกอบการสนทนา และใช้เลือกประเด็นในการวิจัย

ข้อสังเกต

1. ครูกำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการวิจัย เพื่อให้นักเรียนได้บันทึกการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและกระบวนการวิจัย เป็นเครื่องมือในการทบทวนการเรียนรู้ของนักเรียนเอง และใช้เป็นหลักฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วย
2. ครูมีการจัดทำบันทึกที่ระหว่างสอนและหลังสอน ซึ่งรายละเอียดในบันทึกการสอนชี้ให้เห็นว่า
 - 2.1 การใช้วิธีการสนทนานั้น นักเรียนมีคำตอบที่หลากหลาย ครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการประมวลความคิด การให้คำถามป้อนกลับ การลงข้อสรุปเพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปความหมายของการวิจัยได้ถูกต้อง
 - 2.2 การทำแผนผังความคิด(Mind Mapping) เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนได้คิดเป็นระบบมากขึ้น



๔.ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ เวลา 9 คาบ

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกภาระหว่างสอน / หลังสอน
1	การวิจัย คือ การศึกษาหาความรู้ ที่ปรากฏหลักฐานอื่น อันอย่างมีเหตุผลจากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีลายลักษณ์อักษร เป็นลายลักษณ์อักษร คัดลอกตนเอง หรือกระบวนการกลุ่ม	1. นักเรียนบอกความหมายของคำว่า การวิจัยได้ 2. นักเรียนเกิดความสนใจ ความอยากรู้ การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ 3. นักเรียนศึกษาหาความรู้จากหัวข้อ ปัญหาที่นักเรียนสนใจได้	ขั้นตอนที่ 1 ขัองใจ 1. นักเรียนแต่ละคนสนทนาในวิธีการเรียนการสอนหลาย ๆ แบบ เช่น ครูเป็นผู้ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ที่ครูเป็นผู้กำหนด โดยการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น หนังสือประกอบบทเรียน ห้องสมุด และจากประสบการณ์ของตนเอง แต่ดำเนินการประกอบประสบการณ์ต้องการทราบ ไม่จำเป็นต้องเรียนต้องการทราบ ไม่จำเป็นต้องเรียนต้องการทราบ และต้องมีประโยชน์ต่อตนเอง โดยที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาจากแหล่งการเรียนรู้ หรือการสอบถาม สัมภาษณ์ จากผู้รู้ และมีเหตุผล ชัดเจนจนสรุปได้ว่า การศึกษาหาความโดยการศึกษาหลักฐานอื่น ๆ ประกอบ ได้อย่างมีเหตุผล เรียกว่า การวิจัย	• สมุดบันทึก การวิจัย • แบบสังเกต พฤติกรรม	1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการตอบคำถามและการจัดการถาม 2. จากการตรวจสอบสมุดบันทึก	มุ่งสร้างภาคภูมิใจ ในบทเรียน สหกรณ์ (พ.ศ. 2560) วิชาเทคโนโลยี ตามความเข้าใจ 2016 กลุ่ม 2560 2016 กลุ่ม 2560 2016 กลุ่ม 2560

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอน/ หลังสอน
			2. สทนพนาชคคามโดยการชดวออย่าง เช่น ในประเทศไทยมการปกครอง แบบใด และแบ่งเขตการปกครองเป็น อย่างไร และถมาถึงในแต่ละจังหวัดว่า มีสิ่งที่สำคัญปรากฏอยู่ที่ใดบ้าง โดยครู ชดวออย่าง เช่น คอสุทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า พุทธาคีลวันงามดา ถนนักเรียนว่าเคยได้อินหรือไม และ ข้อความนี้หมายถึงอะไรบ้าง 3. ถนนำถนนักเรียนต้องถวว่า จงหวัด อื่น ๆ มีอะไรบ้าง แสดงว่าถนนักเรียนเริ่ม มีความสนใจ			

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกภาระงานสอน / หลังสอน
2	การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องของงานวิจัย ต้องถือความหมายชัดเจนว่า จะทำอะไร ควรเป็น ชื่อที่ฟังและเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก	1. นักเรียนได้ปัญหาในการวิจัย 2. แต่ละกลุ่มสามารถตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยได้	1. ทบทวนความหมายของคำว่า การทำวิจัย 2. สทนจนถึงปัญหากลุ่มแต่ละกลุ่ม ถ้าพิจารณาแล้วไม่เหมาะสม ครูและนักเรียนช่วยกันทำแผนผังความคิด โดยครูเป็นผู้แนะนำเพิ่มเติม 3. สทนหาวิธีการจากแผนผังความคิดที่ช่วยกันคิดว่าแต่ละหัวข้อนั้น นักเรียนแต่ละกลุ่มสนใจเรื่องใดและเกิดประโยชน์กับนักเรียนหรือไม่อย่างไร 4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจ โดยหัวข้อต้องไม่ซ้ำกัน และนำเสนอครู เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการวิจัย	สมุดบันทึกการทำวิจัย	1. สังเกตความสนใจและพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม 2. จากการตรวจตอบสมุดบันทึก	มทกธรรมาภิบาล สื่อที่มาจากแหล่งต่างๆ ภาพยนตร์ เพลง เกม คอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายรูป เครื่องเล่นเสียง กระดาษสี ปากกา ...

ขั้นที่ 2 หมายคำตอบ ใช้เวลาในการสอน 2 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายองค์ประกอบสำคัญของการวิจัย ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ตัวแปรที่ศึกษา ขอบเขตของการค้นคว้า การเขียนสมมติฐาน
2. ให้นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ตัวแปรที่ศึกษา ขอบเขตของการค้นคว้า การเขียนสมมติฐาน

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้เทคนิคการระดมสมอง(brain storming) โดยครูให้คำถามแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหาคำตอบ
2. ใช้วิธีให้หลักการสำคัญในการเขียน
3. ใช้วิธีอธิบาย และยกตัวอย่างการเขียนประกอบคำอธิบาย
4. ใช้วิธีให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ(action learning) โดยให้ลงมือเขียน ให้ระบบกลุ่มช่วยกันตรวจสอบแก้ไข ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้อง

ข้อสังเกต

1. ในระยะแรกครูพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก ครูใช้วิธีการอธิบายเพิ่มเติม และสามารถตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนได้จากสมุดบันทึกของนักเรียน
2. ครูพบว่าทำให้หลักการสำคัญในการเขียนจะช่วยให้นักเรียนส่วนใหญ่เขียนรายละเอียดของหัวข้อวิจัยได้เอง ดังนั้นครูจึงมีเวลาที่เข้าไปช่วยเหลือนักเรียนบางกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือได้เต็มที่
3. การให้นักเรียนเขียนสรุปนิยาม และหลักการในการเขียนในแต่ละองค์ประกอบลงในสมุดบันทึกการทำวิจัย จะช่วยให้ครูสามารถ ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้



คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอน / หลังสอน
3	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา หมายถึง การบอกถึง ปัญหาที่ กำลังมีความสำคัญอย่างไร และเมื่อทำแล้วได้รับประโยชน์อย่างไร	นักเรียนเขียนความเรียงมา และควมสำคัญของปัญหาได้อย่างเหมาะสม	ขั้นตอนที่ 2 หมายคำตอบ 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า ปัญหาที่มีความสำคัญอย่างไร 2. ทำแบบฝึกหัดที่ได้รับประโยชน์อะไรบ้าง • ข้อตนเองและบุคคลอื่น 3. ครูแนะนำและอธิบายเหตุผลของการเขียนความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา คือ เหตุผลที่เลือกทำเรื่องนั้นมีความสำคัญอย่างไร ประโยชน์ของการทำเรื่องนี้ 4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนและนำเสนอครูที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเพื่อที่จะได้ปรับปรุงและแก้ไข	สมุดบันทึกการทำวิจัย	• สังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน • ผลงานที่แต่ละกลุ่มช่วยกันทำ • จากการตรวจ สอบสมุดบันทึก	นักเรียนเขียนความเรียงมา และควมสำคัญของปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ตอนที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอน
4	การเขียนจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ควรเขียนให้เป็นที่ สามารถวัดประเมินได้ การเขียนตัวแปรที่จะ ศึกษา เป็นการระบุเรื่องที่ ต้องศึกษาอย่างชัดเจน ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ต้องระบุให้รัดกุม ศึกษากับใคร ที่ไหน เมื่อ ใด การเขียน สมมติฐาน (ความคาดหวัง) เป็นการคาดคะเนคำตอบ ที่คาดว่าจะได้หรือจะเกิด ซึ่งจะถูกหรือผิดก็ได้ การ เขียนสมมติฐานควรมีเหตุ มีผล	- นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนจุดมุ่งหมายของ การศึกษาค้นคว้าได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนตัวแปรที่จะศึกษา ได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนขอบเขตของการ ศึกษาค้นคว้าได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนสมมติฐานได้	1. ทบทวนเรื่องของ การเขียนความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา 2. อธิบายและยกตัวอย่างประกอบการ เขียน • จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า • ตัวแปรที่จะศึกษา • ขอบเขตของการศึกษา • สมมติฐาน 3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนหัวข้อตั้ง กล่าว และนำเสนอครูที่ปรึกษาเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง	สมุดบันทึกการ วิจัย	• จากการตอบคำ ถามขณะอธิบาย • สังเกตจากพฤติ กรรม การทำงาน กลุ่ม • จากผลการเขียน หัวข้อที่ ครู กำหนดให้ เขียน ในแต่ละกลุ่ม • จากการตรวจ สอบสมมุติฐานที่ก	บันทึกเรียน การเขียน สมมติฐาน การเขียน จุดมุ่งหมาย การเขียน ขอบเขต การเขียน ตัวแปร

ขั้นที่ 3 สอบสวน ใช้เวลาในการสอน 1 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนวางแผนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้
2. ให้นักเรียนมีคุณลักษณะของความสามัคคีกันภายในกลุ่ม

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนได้ทบทวนการทำงานของตนเอง
2. ใช้วิธีให้นักเรียนวางแผนการดำเนินงาน โดยครูเป็นผู้กำหนดแนวทางการทำงานให้ได้แก่
 - หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน
 - แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการศึกษา
 - วิธีการและขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า
3. ใช้วิธีให้นักเรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ บันทึกการทำงานของกลุ่ม และสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดบันทึกการทำวิจัย
4. ใช้วิธีให้นักเรียนได้เรียนรู้ ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากเรื่องที่นักเรียนศึกษาค้นคว้าเป็นเรื่อง สัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัดในภาคต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อนนัก จึงเหมาะสมกับเวลาในการสอนจำนวน 1 คาบ
2. ถ้าเป็นการสอนครั้งแรกจำเป็นต้องใช้เวลาในการวางแผนการทำงานค่อนข้างมากอาจต้องเพิ่มเวลาในขั้นตอนนี้ แต่หากนักเรียนคุ้นเคยกับขั้นตอนการสอนมาแล้ว ในการวางแผนอาจมีการทบทวนเพียงเล็กน้อย
3. ในบันทึกการสอนระบุว่านักเรียนบางคนที่ต้องตกแต่งเรื่องความรับผิดชอบ ครูจึงควรออกแบบให้กลุ่มนักเรียนดูแล ตกแต่งกันก็ได้ โดยอาจใช้เทคนิคการให้คะแนนเป็นรายกลุ่ม หรือวิธีกลุ่มแข่งขันกัน
4. อาจจัดให้มีการประเมินการทำงานกลุ่ม โดยเน้นเรื่องความสามัคคี หรือการสอนสนทนากับความสามัคคีเพื่อให้มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน



[illegible]

ขั้นที่ 4 ครูควรใช้เวลาในการสอน 1 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อมูล และจัดระบบของข้อมูลได้
2. ให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนได้ทบทวนการทำงานของตนเอง
2. ใช้วิธีให้ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลด้วยรูปแบบต่าง ๆ
3. ใช้วิธีให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาจำแนก และจัดระบบข้อมูล
4. ใช้วิธีให้นักเรียนเลือกวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล
5. ใช้วิธีนำทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้า
6. ใช้วิธีให้คำปรึกษาแนะนำ ให้นักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. ใช้วิธีฝึกระบวนการเขียน(writing process) ให้แก่นักเรียน ในการจัดทำรายงาน มีการตรวจสอบ ปรับแก้ไขให้มีความเหมาะสม

ข้อสังเกต

1. ในขั้นตอนนี้เนื่องจากลักษณะของข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัด อาจมีวิธีการนำเสนออาจไม่หลากหลายนัก ดังนั้นการนำเสนอรูปแบบการนำเสนอ ให้แก่นักเรียนอาจเลือกเฉพาะรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการดำเนินการจัดระบบข้อมูล
2. การนำเสนอข้อมูลนั้น หากครูมีเจตนาให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลที่หลากหลาย ขึ้น อาจจัดเป็นการสอนต่างหากให้ฝึกนำเสนอข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องฝึกรอบตามขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด



[illegible]

ขั้นที่ 5 ไขความจริง ใช้เวลาในการสอน 3 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ คือ

ให้นักเรียนเขียนสรุปความ อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และบทคัดย่อในจัดทำรายงานการวิจัย

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างรายงานผลการวิจัยที่ทำสำเร็จแล้ว โดยให้พิจารณาหลักการในการเขียน
2. ใช้วิธีการอธิบายประกอบตัวอย่างรายงานการวิจัย
3. ใช้วิธีให้นักเรียนปฏิบัติการเขียนตามขั้นตอนการเขียน(writing process)
4. ใช้วิธีให้คำแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนเป็นรายกลุ่ม

ข้อสังเกต

1. สื่อที่ใช้คือ ตัวอย่างรายงานวิจัย หากครูเลือกใช้รายงานวิจัยของนักเรียนรุ่นพี่ จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากกว่าการใช้รายงานวิจัยทางวิชาการทั่วไป
2. ในการเขียน ถ้าครูช่วยให้นักเรียนสามารถจับหลักการสำคัญในการเขียนได้ จะช่วยให้นักเรียนสามารถตรวจสอบ และปรับปรุงงานของตนเองได้
3. ในขั้นตอนนี้ครูควรเพิ่มกิจกรรม โดยให้มีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และผลการวิจัย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการวิจัย จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนด้วยการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น



[illegible]

[illegible]

ท้ายแผนการสอน คุณครูได้แนบเครื่องมือประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยมีรายการประเมิน ใน 4 ประเด็นคือ

1. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ภายในกลุ่ม
2. ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้
3. การตรงต่อเวลาในการเสนอผลงาน
4. ความสำเร็จของงาน

ลักษณะของเครื่องมือประเมิน เป็นแบบประเมินสำหรับครูใช้ประเมินนักเรียนเป็นรายกลุ่ม มีเกณฑ์การประเมินเป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับ คือ ดีมาก ดี และปรับปรุง ทั้งมีบันทึกรายงานพฤติกรรมการทำงาน ของนักเรียนเป็นรายกลุ่มด้วย

ข้อสังเกต

1. การประเมินเน้นการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นหลัก ถ้าเน้นการประเมินในส่วนของ เนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัย จะทำให้การประเมินสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในแผนการสอนได้มีการตรวจสอบค บันทึกการวิจัยของนักเรียนด้วยซึ่งจะเป็นส่วนที่ช่วยประเมินในเรื่องเนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัยได้ดี
2. การประเมินควรเน้นการประเมินจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประเมินตนเอง
3. ประเด็นในการประเมินที่ปรากฏในเครื่องมือ นั้น ครูควรออกแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ดังกล่าวในแผนการสอนด้วย เช่น การสร้างข้อตกลงในการทำงานก่อนดำเนินการทำงานกลุ่มในแต่ละ ขั้นตอน





ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการสอนนี้เป็นแผนการสอนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ แต่เนื้อหาที่ในนักเรียนศึกษาเป็นเรื่องสัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาอาจไม่สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตรวจสอบกับหลักสูตรสถานศึกษา ผังมโนทัศน์ และหน่วยการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 2
2. ขั้นตอนการสอนในแผนการสอนมีลักษณะเป็นกระบวนการมาก แม้ในจุดประสงค์ส่วนใหญ่ก็เน้นเรื่องของกระบวนการวิจัย ดังนั้นควรมีการปรับให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ให้มากขึ้น
3. ในการทำงานแต่ละขั้นตอน ควรเน้นให้นักเรียนสรุปหลักการสำคัญในเขียน เพื่อให้นักเรียนจะสามารถตรวจสอบและปรับปรุงการเขียนได้ด้วยตนเอง
4. ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการวิจัยนั้น มีทักษะย่อย ๆ ที่ครูต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีความชำนาญเสียก่อน เช่น ทักษะการสืบค้นข้อมูล ทักษะการเขียน ทักษะการพูดนำเสนอ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ฯลฯ หากนักเรียนมีทักษะเหล่านี้จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น
5. ควรเพิ่มการประเมินความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา และกระบวนการวิจัยของนักเรียน โดยอาจประเมินจากสมุดบันทึกการวิจัยของนักเรียน ซึ่งถือเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) แบบหนึ่ง โดยเน้นให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อนักเรียนได้ประเมินเพื่อนในกลุ่ม และครูร่วมประเมิน
6. สำหรับโรงเรียนที่เริ่มเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการวิจัย อาจเริ่มจากสอนขั้นตอนการวิจัยบางขั้นตอนจนนักเรียนคุ้นเคย จึงจัดการสอนตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยเต็มรูปแบบ



เมนูที่ 10

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นันทินี วงศ์ประสิทธิ์
โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ กรุงเทพมหานคร

• ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้



ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	ของคดีของไทย
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์อณัญญา เรือนงาม
สถานศึกษา	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

• ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เป็นโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูป การเรียนรู้ ทั้งโรงเรียน(วพร.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ได้เลือกใช้ การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเป็นนวัตกรรมที่พัฒนา และมีจุดเน้นในการพัฒนาคือ ความรู้ ทักษะในการวิจัย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

• แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย กลุ่มสาระภาษาไทย เรื่อง ของคดีของไทย ของคุณครูนนท์นี้ วงศ์ประสิทธิ์ โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ ได้เลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ บรรยาย มีองค์ประกอบของแผนการสอนประกอบด้วย

1. จุดประสงค์ ในระยะแรกมีจุดประสงค์ที่เน้นเนื้อหาสาระภาษาไทย ส่วนในระยะหลัง จุดประสงค์เน้นที่กระบวนการวิจัย
2. สาระการเรียนรู้ เน้นความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย
3. กระบวนการเรียนรู้ ออกแบบตามขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ
4. สื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ ตัวอย่างงานวิจัย และใบงาน
5. การวัดและประเมินผล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจผลงาน
6. บันทึกหลังสอน จำแนกเป็นบทบาทของครูผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน



คุณครูนันท์นี่ วงศ์ประสิทธิ์ ได้วางแผนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยออกแบบ การสอนให้นักเรียน ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอน มีขั้นตอนสำคัญใน การวางแผนการสอนแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ข้อใจ** เป็นขั้นที่ครูสอนเนื้อหาภาษาไทย สอนให้นักเรียนเข้าใจนิยามของการวิจัย ศึกษา ตัวอย่างงานวิจัย และกำหนดปัญหาของการวิจัย
2. **หมายคำตอบ** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนกำหนดขอบเขตของปัญหา กำหนดวิธีดำเนินการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบเครื่องมือรวบรวมข้อมูล และเขียนเค้าโครงการวิจัย
3. **รอบคอบ** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนออกแบบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
4. **สอบสวน** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูล ลงมือรวบรวมข้อมูล
5. **กรวญไคร์** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดำเนินการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และสรุป ผลการวิจัย
6. **ไขความจริง** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ



แผนการสอนเป็นชุดของแผนการสอน ออกแบบการสอนดำเนินการสอน 6 ชั้น ใช้เวลา
การสอนทั้งหมด 12 คาบ เน้นให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการวิจัยแบบเต็มรูปแบบโดยให้ศึกษาระวิชา
ภาษาไทย เรื่อง ของดีดีของไทย มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ จุดประสงค์ที่เขียนจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. จุดประสงค์ที่เน้นสาระและกระบวนการของวิชาภาษาไทย ได้แก่ การอ่าน การจับประเด็น
จากเรื่องที่อ่าน และการวิพากษ์สิ่งที่อ่าน พบจุดประสงค์ในลักษณะนี้เฉพาะในคาบเรียนที่ 1
2. จุดประสงค์ที่เน้นกระบวนการวิจัย และคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำวิจัย ได้แก่ การทำงาน
ร่วมกับผู้อื่น การแบ่งเวลา และความรับผิดชอบ

สาระการเรียนรู้ เน้นความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ออกแบบตามขั้นตอนการสอน 6 ชั้น ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ มีการแบ่ง
คาบเวลาให้นักเรียนวิธีการตามกระบวนการวิจัยไปตามลำดับขั้น

สื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ ตัวอย่างงานวิจัย และใบงาน

การวัดและประเมินผล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจผลงาน

บันทึกหลังสอน จำแนกเป็นบทบาทของครูผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน



การสอนด้วยกระบวนการวิจัย
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนพระนาราดินจานุเคราะห์

วัน/เวลา คาบที่ 1

- จุดประสงค์
1. จับประเด็นเรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนบอกถึงเรื่องของคดีของไทยได้
 3. นักเรียนนำความรู้จากการฟัง การดูเรื่องราวจากสื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์ได้
 4. จับประเด็นเรื่องราวที่อ่านได้
 5. นักเรียนบอกความหมายและประโยชน์ของการวิจัยได้
 6. นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้ความมุ่งมั่นในการศึกษางานวิจัยอย่างกว้างขวาง

สาระการเรียนรู้ - การอ่าน อ่านออกเสียงร้อยแก้ว อ่านในใจ คิความ แปลความ หลักการฟัง การพูดและการดู

- การนำความรู้จากการฟัง การดู ใช้ตัดสินแก้ปัญหา
- การวิจัยคือกระบวนการค้นคว้าที่หาคำตอบที่เชื่อถือได้

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 ข้อใจ

1. ครูถามปริศนาคำทายให้นักเรียนตอบ อะไรเอ่ย...ถึงเล่าอยู่กลางบ้านเป็นทหารพวกมนุษย์
ขึ้นได้ปลายไม้สุด เหวลยพันพฤษภา ถ้านักเรียนตอบไม่ได้ ครูเฉลยว่า จวัก หรือกระบวย (สิ่งข้อ
ความในเรื่องจากกะลามะพร้าวเป็นกระบวย) ถ้านักเรียนอ่านมาก่อนก็ชมเชยให้กำลังใจที่นักเรียนมีนิสัยรัก
การอ่าน
2. ให้นักเรียนบางคนอ่านออกเสียงข้อความตอนที่ครูเห็นว่าน่าสนใจ (จากกะลามะพร้าวเป็นกระบวย)
เลือกบางตอนให้นักเรียนอ่านในใจ แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในด้านคุณค่าของภูมิปัญญา
ไทย
3. ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องของคดีของไทย (อาทิเช่น คนคดียุติ ของคดี สถานที่ยุติ)
ที่นักเรียนสนใจ แล้วนำมาเล่าแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันภายในกลุ่มของนักเรียน
4. ครูและนักเรียนสนทนาค้นหาความหมายของงานวิจัยว่า นักเรียนเคยได้ยินไหม และเคยได้ยินที่ไหน
ทราบความหมายของการวิจัยหรือไม่ นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง

5. ครูนำตัวอย่างงานวิจัยรุ่นพี่ เพื่อน ที่เคยทำมาแล้วให้นักเรียนศึกษา ทราบถึงขั้นตอนการทำ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้

สื่อและอุปกรณ์ ปริศนาคำทาย ตัวอย่างงานวิจัย

การวัดและประเมินผล สังเกตจากการสนทนา ถาม ตอบ

จากความสนใจของนักเรียน

ประเมินจากการอภิปรายร่วมกัน

บันทึกหลังสอน **บทบาทของครูผู้สอน** ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการทำวิจัย โดยกำหนดขอบเขตในการทำวิจัยในหัวข้อ ของดีของไทย ครูผู้สอนพยายามให้นักเรียนตระหนักและเข้าใจถึงเรื่องของดีของไทย และคุณค่าของไทย จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรวมกลุ่มตามความสนใจ ให้กระจายกลุ่มตามความเหมาะสม ผู้เรียนพยายามกำหนดหัวข้อและปัญหาในการทำวิจัย โดยมีครูผู้สอนชี้แจงให้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ที่ผู้เรียนสนใจอยากที่จะศึกษา จากนั้นจึงให้ตัวแทนในแต่ละกลุ่มชี้แจงให้เหตุผลกับครู และเพื่อนๆว่า ทำไมจึงอยากที่จะศึกษาเรื่องนี้ จากนั้นจึงส่งงานให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาตามหัวข้อวิจัยดังกล่าวอย่างคร่าวๆ เพื่อสามารถวางแผนทางในการทำวิจัยในคาบต่อไปได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

บทบาทของผู้เรียน จากการที่ครูผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในการทำ การวิจัย ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะศึกษาตามหัวข้อวิจัยต่างๆมากมาย ในหัวข้อแต่ละข้อ ผู้เรียนได้ชี้แจงเหตุผลที่สนใจอยากที่จะศึกษา ซึ่งครูผู้สอนซักถามแลกเปลี่ยนข้อหัวข้อให้เหมาะสมในการทำวิจัย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาและวางแผนการวัดผลประเมินผลตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง

คาบที่ 2 – 3

- จุดประสงค์**
1. ร่วมกันกำหนดปัญหาของการวิจัยและบอกเหตุผลในการเลือกหัวข้อในการทำวิจัย
 2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - กำหนดปัญหาและบอกเหตุผลของการเลือกหัวข้อการทำวิจัย

กระบวนการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนากันโดยที่ครูซักถามถึงภาระงานในคาบที่แล้ว เลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจและศึกษาในแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องของดีของไทย
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 – 5 คน ให้ตัวแทนกลุ่มมารับใบงานที่ 1 จากครู
3. เมื่อรับใบงานแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษากันภายในกลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละคนเสนอหัวข้อที่จะศึกษาเสนอต่อครูที่ปรึกษา

4. ครูที่ปรึกษาบริหารหัวข้อเรื่องที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ และช่วยกันซักถามถึงเหตุผลและแรงจูงใจในการเลือกหัวข้อในการทำวิจัย เมื่อผ่านการอภิปรายแล้ว ครูที่ปรึกษาลงชื่อรับรองและดำเนินการในขั้นต่อไป นักเรียนกลุ่มใดไม่ผ่านต้องกลับไปคิดใหม่ ในกรณีที่จำเป็นครูที่ปรึกษาคอยชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างรอบคอบ

5. ครูที่ปรึกษาแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ในหัวข้องานวิจัยที่นักเรียนสนใจอยากที่จะศึกษา

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มว่า มีความก้าวหน้าอย่างไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

7. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบต่อไป จะขอดูการระบุปัญหาการวิจัย และกำหนดขอบเขตของการวิจัย รวมทั้งเหตุผลที่นักเรียนเลือกทำวิจัยในหัวข้อนั้นว่ามีแรงจูงใจอย่างไร มีประโยชน์อะไรบ้าง
ชื่อ/อุปกรณ์ เอกสารใบงานที่ 1

วัดและประเมินผล สังเกตจากความสนใจและพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ประเมินจากการสอบถามและสนทนากับนักเรียนแต่ละกลุ่มว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่จะทำมากน้อยแค่ไหน

บันทึกหลังสอน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ออกมานำเสนอเรื่องที่ตนเองต้องการศึกษา และกำหนดปัญหาในการวิจัย โดยผู้เรียนทุกคนได้ช่วยกันและร่วมกันแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

คาบที่ 4 – 5

จุดประสงค์

1. ศึกษาและกำหนดสมมติฐานและขอบเขตของการวิจัยได้
2. บอกจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้างานวิจัยได้
3. เรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดความภูมิใจในตนเอง มีการพัฒนาความรับผิดชอบ

ในการทำงาน

สาระการเรียนรู้ - ศึกษากำหนดสมมติฐานและขอบเขตการวิจัยเรื่องของดีของไทย

- จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 หมายคำตอบ

1. สนทนา ซักถาม ทำความเข้าใจร่วมกันถึงหัวข้อที่ผู้เรียนในกลุ่มเลือกเพื่อทบทวนและสร้างความมั่นใจอีกครั้ง

2. ครูแจกเอกสารใบงานที่ 2 เรื่องหัวข้อการเขียนรายงานวิจัยของนักเรียน อธิบายความหมายและทำความเข้าใจหัวข้อใบงาน โดยเฉพาะในการเริ่มต้นเขียนที่มาและความสำคัญของการระบุปัญหา ข้อสงสัย เหตุผลที่เลือกทำวิจัยเรื่องนี้ มีแรงจูงใจอย่างไร กำหนดสมมติฐาน และขอบเขตในการทำวิจัยอย่างชัดเจน

3. ผู้เรียนร่วมกันกำหนดวิธีดำเนินการที่จะไปศึกษาหาข้อมูล

4. ครูแนะนำให้ผู้เรียนออกแบบเครื่องมือที่จะนำไปเก็บข้อมูลในลักษณะต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่ทำ โดยเสนอแนะให้ผู้เรียนใช้ตารางช่วยในการเก็บข้อมูลอะไร จากใคร และนำเสนอในคาบต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์ ใบงานที่ 2

วัดและประเมินผล - สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ประเมินผลจากการตอบคำถามและการทำงานของนักเรียน

บันทึกหลังสอน ผู้เรียนได้วางรูปแบบของการดำเนินงานโดยการเขียนเค้าโครงงานวิจัย ซึ่งนักเรียนได้ปรึกษากับครูผู้สอนเป็นระยะๆ เพื่อให้งานวิจัยออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนช่วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่ทุกกลุ่ม และสนุกกับการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข

คาบที่ 6-7

จุดประสงค์ 1. ศึกษาและกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือได้อย่างเหมาะสม
2. เรียนรู้การทำงานกลุ่ม และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 รอบคอบ

1. ครูแจกเอกสารใบงานที่ 3 เรื่องการวางแผนและการสร้างเครื่องมือ พร้อมทั้งตัวอย่างการสร้างเครื่องมือสำหรับนักเรียน
2. นักเรียนเรียนร่วมกันออกแบบเครื่องมือที่จะไปศึกษาหาข้อมูล
3. ครูและนักเรียนนำเครื่องมือที่ออกแบบสอบถามข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าจะเป็นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความถูกต้องและชัดเจน
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาปรึกษาครู เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและชี้แนะให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หากมีสิ่งใดบกพร่องต้องรีบแก้ไขปรับปรุง ให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูล
5. ครูที่ปรึกษาแนะนำเรื่องการสืบค้นข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ตรวจสอบได้ มีการบันทึกข้อมูลที่ค้นคว้าไว้เป็นหลักฐานอย่างละเอียด
6. ครูแจ้งให้ทราบว่าในคาบต่อไปจะขอตรวจสอบความก้าวหน้าของการทำงานของแต่ละกลุ่ม

ว่ามีความร่วมมือกันมากน้อยเพียงใด ผลงานก้าวหน้าไปอย่างไรบ้าง

สื่อ/อุปกรณ์ ใบงานที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วัดและประเมินผล - จากความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

- จากการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกหลังสอน นักเรียนได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือจากใบงาน หลังจากนั้นนักเรียนได้ช่วยกันออกแบบเครื่องมือเพื่อที่จะนำเครื่องมือนั้นไปใช้เก็บข้อมูล และนักเรียนได้นำเครื่องมือที่นักเรียนช่วยกันคิดนำมาปรึกษาครูเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะมาใช้เก็บข้อมูล ในบางครั้งปรึกษานอกห้องเรียน ในช่วงพัก เพื่อให้งานได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อครูตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเครื่องมือผิจะต้องมีการแก้ไข นักเรียนก็นำเครื่องมือนั้นไปแก้ไข และนำกลับมาให้ครูตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

คาบที่ 8

จุดประสงค์ 1. รวบรวมข้อมูลหรือขั้นตอนในการวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าในกลุ่มของตนเองได้

2. มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มรู้จักการแบ่งเวลาและมีความรับผิดชอบ

สาระการเรียนรู้ - การรวบรวมข้อมูล

- ขั้นตอนกระบวนการคิดค้นรูปแบบการวิจัยหรือการสำรวจเพื่อค้นหาข้อมูล

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 สอบสวน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเรื่องวิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ รวมถึงการออกแบบ การทดลอง การสอบสวนต่างๆตามหัวข้อที่นักเรียนสนใจ

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติไปรวบรวมศึกษาหาข้อมูล โดยกำหนดเวลาที่เหมาะสมระยะเวลาที่เป็นไปได้ และแนะนำให้ทำในเวลาพัก เวลาว่าง หรือวันหยุด

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมาปรึกษาครูที่ปรึกษา สนทนาถึงปัญหาที่พบ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในกลุ่ม

4. ชี้แจงให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูลอย่างละเอียด รอบคอบ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และสรุปผลของข้อมูล

5. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า ในคาบต่อไปหรือสัปดาห์ต่อไป จะตรวจสอบความก้าวหน้าของงานวิจัยแต่ละกลุ่มที่ทำไปแล้ว

สื่อ/อุปกรณ์ รูปแบบและขั้นตอนของการสำรวจ

วัดและประเมินผล - สังเกตความสนใจการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ประเมินจากการตอบคำถาม

บันทึกหลังสอน ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย นักเรียนได้สร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ การสร้างเครื่องมือของนักเรียนได้ศึกษาจากตัวอย่างที่ครูนำมาให้ศึกษา ตลอดจนเอกสารอ้างอิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนศึกษา ผู้เรียนได้ปรึกษาครูตลอดจนพยายามแก้ไขส่วนบกพร่องของตนเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คาบที่ 9

- จุดประสงค์**
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ
 2. มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาข้อสรุป

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 5 คราวนี้ใคร่

1. นักเรียนนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทั้งในด้านสาระและแหล่งข้อมูล เพื่อสร้างข้อสรุปของการศึกษาค้นคว้า
2. ครูที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ และสรุปผลงานวิจัยของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า
3. ครูกล่าวชื่นชมผลงานของทุกกลุ่ม
4. นักเรียนออกแบบวิธีการนำเสนอผลงาน เพื่อสื่อสารให้เพื่อนได้ทราบถึงผลการศึกษาค้นคว้าของกลุ่ม
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมนำเสนอผลงาน สรุปและอภิปรายผลการวิจัยในคาบต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

- วัดและประเมินผล**
- สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
 - ประเมินผลจากการสัมภาษณ์
 - จากการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

บันทึกหลังสอน ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นคำสถิติร้อยละ โดยนักเรียนได้นำการวิเคราะห์ข้อมูลไปสอบถามกับครูที่สอนคณิตศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการนำการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรึกษาครูเป็นระยะๆ

คาบที่ 10 – 12

- จุดประสงค์
1. สรุปอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ถูกต้อง
 2. เกิดความภูมิใจในการนำเสนอผลงานกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ - การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
- การนำเสนอผลงาน

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 6 ไขความข้อง

1. ครูกล่าวชื่นชมผลงานกลุ่มที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว และให้กำลังใจกลุ่มที่กำลังศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูล

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบบรรยาย กราฟ คมความเหมาะสมของงาน และให้เล่าการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จ สรุปและอภิปรายผลงาน สื่อ/อุปกรณ์ ผลงานวิจัยของนักเรียน

วัดและประเมินผล

- สังเกตจากความพร้อมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- แบบประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน โครงการ วพร.

บันทึกหลังสอน ในการสรุปผลข้อมูล นักเรียนนำข้อมูลจากสถิติที่เก็บจากแบบสอบถามมาสรุปผลโดยเน้นการเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลของข้อมูล โดยสามารถอธิบายคำตอบจากปัญหาการวิจัยได้อย่างมีถูกต้องอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ หลังจากที่นักเรียนได้สรุปผลแล้ว นักเรียนนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างสื่อการอภิปราย โดยการใช้ฟิวเจอร์บอร์ด สาธิตจากของจริง วีดีโอ ต่างๆอีกมากมาย โดยการนำเสนอผลงาน นักเรียนออกมานำเสนอด้วยวิธีการที่หลากหลาย



ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. การสอนด้วยกระบวนการวิจัย ครูได้ออกแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเป็นหลัก โดยใช้เนื้อหาสาระวิชาภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนรู้ในแผนการสอนคาบเรียนที่ 1 มีความชัดเจนเรื่อง การสอดแทรกเนื้อหาภาษาไทยเข้าไปในการสอนกระบวนการวิจัย ซึ่งในแผนอื่น ๆ ควรดำเนินการไปในลักษณะเดียวกันนี้ สิ่งที่ควรสอดแทรกเข้าไปในการสอน ได้แก่ การอ่านจับใจความ การเขียนสรุปความ การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การพูดในที่ประชุมชน เป็นต้น
2. บันทึกหลังสอนเป็นตัวอย่างที่ดีของการบันทึกร่องรอยการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ทบทวนการสอนของตนเอง และเห็นเส้นทางในการพัฒนาต่อไปได้ เช่น กรณีนักเรียนสร้างเครื่องมือไม่ถูกต้องนั้น หากครูวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนทำผิดพลาดในประเด็นใดบ้าง แล้วคิดหาวิธีแก้ไข อาจทำเป็นเอกสารให้ความรู้ หรือวิธีการอื่น จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การทำงาน ตรวจสอบ ปรับปรุงงานได้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยไม่ต้องมาพึ่งพาหรือปรึกษาครูผู้สอนจนเกินไป
3. การสอนด้วยกระบวนการวิจัย ควรเพิ่มการเน้นให้นักเรียนสรุปหลักการสำคัญในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน เพื่อใช้เป็นหลักการสำคัญในการเรียนรู้ต่อไปได้ เช่น กรณีการตั้งชื่อเรื่องงานวิจัย ครูควรสนทนากับนักเรียนว่า ชื่อเรื่องที่ดีควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และสามารถเขียนชื่อเรื่องได้กี่ลักษณะ
4. หากวิเคราะห์ตามตัวบ่งชี้ของการสอนด้วยกระบวนการวิจัย พบว่า การสอนเน้นการสรุปความรู้เนื้อหาที่ได้เป็นหลัก ยังขาดขั้นตอนการสรุปความรู้ของกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการสอน หากเพิ่มเติมในส่วนนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความกระจำในขั้นตอนกระบวนการวิจัยมากขึ้น

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เนื่องจากในชีวิตจริงของคนเรานั้น การเรียนรู้ประสบการณ์และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับศาสตร์หลายๆ สาขาวิชา มิใช่เพียงสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้จึงควรจัดให้มีความสอดคล้องกับสภาพของชีวิตจริง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นไปในลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งและมีความหมาย มีโอกาสในการพัฒนารอบด้าน เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของศาสตร์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะทำให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

ด้วยความสำคัญดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา เห็นได้จากการกำหนดในมาตรา 23 และ มาตรา 24 ข้อ 4 ที่ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระ ความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

1. ความหมายของการบูรณาการ

การบูรณาการ คือ การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว ซึ่งหลักสำคัญของการบูรณาการมี 3 ประการ คือ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2536)

- 1) มีหน่วยย่อย องค์ประกอบ ชิ้นส่วน หรือ ชั้น ระดับ แง่ ด้านที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน
- 2) หน่วยย่อยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง อิงอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจมีลักษณะยืดหยุ่นปรับตัวได้ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา
- 3) เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้วจะเกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ โดยมีความประสานกลมกลืนเกิดภาวะที่พอดีหรือสมดุลแล้วองค์รวมนั้นก็มีชีวิตชีวา ดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดีอันเป็นภาวะของการบูรณาการ

2. ประเภทของการบูรณาการในการศึกษา

ในการจัดการศึกษาแบ่งประเภทของบูรณาการเป็น 2 ประเภท คือ หลักสูตรบูรณาการ (curriculum integration) และการบูรณาการการเรียนการสอน (instructional integration) (พิมพ์พันธ์ เดชะอุปถัมภ์, 2547)

หลักสูตรบูรณาการ (curriculum integration) คือ การนำเนื้อหาจากศาสตร์ต่าง ๆ มาผสมผสานกันก่อนจัดการเรียนการสอน เป็นสูตรที่มีการผสมผสานสาระตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสองวิชาขึ้นไป หรือผสมผสานเนื้อหาในสาระต่างๆ ที่จัดอยู่ในวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้อำเภอเรื่อง (theme) เดียวกันอย่างสมดุลเป็นการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

การบูรณาการการเรียนการสอน (instructional integration) หมายถึง การนำเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนด้วยการผสมผสานวิธีการหลากหลาย เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือตอบปัญหาที่สงสัยด้วยการผสมผสานสาระ กระบวนการ วิธีสอน เทคนิคที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยการสอดแทรกสาระความรู้อื่น ๆ และคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสมเกิดความสมบูรณ์อย่างสมดุลเสมือนเป็นชีวิตของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.1 ความหมายและหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

พิศนา เขมมณี (2545) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการว่าหมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และได้เสนอหลักการของการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ ดังนี้

1) ในธรรมชาติและชีวิตจริง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะเช่นเดียวกัน ควรมีลักษณะเป็นองค์รวม ไม่ใช่แบ่งเป็นแท่งหรือเป็นท่อนที่แยกจากกัน ซึ่งทำให้การเรียนรู้ไม่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริงและความเป็นจริงเป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงได้

2) การบูรณาการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้หลาย ๆ ด้าน ประกอบกัน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติไปพร้อม ๆ กัน

3) การบูรณาการช่วยเปิดโลกทัศน์ของผู้สอนและผู้เรียนให้กว้างขึ้น ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะด้าน เฉพาะทาง ช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจ น่าตื่นเต้น ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีความรู้และมุมมองที่กว้างขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) ผู้สอน หรือผู้สอนและผู้เรียนมีการจัดเตรียมหน่วยบูรณาการ โดยมีการวิเคราะห์ อภิปราย เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ และนำเนื้อหาสาระภายในวิชา/ระหว่างวิชามาสัมพันธ์เป็น เรื่องเดียวกัน โดยใช้วิธีการและกระบวนการต่างๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2) ผู้สอน หรือผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถ สอนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้กิจกรรมควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

2.1) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้หรือสร้างความรู้ในเนื้อหาสาระที่ นำมาบูรณาการครบทุกเรื่อง

2.2) เป็นกิจกรรมที่เน้นความเข้าใจ มิใช่เพียงความจำเนื้อหาสาระ

2.3) เป็นกิจกรรมที่เน้นความสัมพันธ์เป็นภาพรวม

3) ผู้เรียนมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้คำปรึกษาแนะนำของผู้สอน

4) ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันอภิปราย สะท้อนความคิด และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

5) ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนครบถ้วนทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

นอกจากนี้ Cynthia Sunal และคณะ (2000) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบ บูรณาการว่าหมายถึง การสอนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มี รายวิชาต่าง ๆ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการทางพัฒนาการของนักเรียน และ เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อประสบการณ์ของผู้เรียน

3.2 ลักษณะ/ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การบูรณาการเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันสามารถทำได้หลายลักษณะดังนี้ (ทิศนา แคมมณี, 2545)

1) การบูรณาการภายในวิชา (intradisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระในวิชาเดียวกัน หรือกลุ่มประสบการณ์เดียวกันมาสัมพันธ์กัน เช่น ในวิชาภาษาไทยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน คำประพันธ์ การพุดจูงใจ ไวยากรณ์ และวรรณคดี ฯลฯ แทนที่ผู้สอนจะสอนเนื้อหาสาระทีละเรื่องแยกจาก กัน ผู้สอนสามารถนำสาระทุกเรื่องมาสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียว โดยเลือกการศึกษาวรรณคดีเรื่อง "พระอภัย มณี" เป็นแกนหรือหัวข้อหลัก (theme) ในการศึกษาเรื่องพระอภัยมณี ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราว ความงาม ของภาษา การเขียนคำประพันธ์ (กลอน) การใช้ไวยากรณ์ในคำประพันธ์ การอ่านให้ไพเราะ ชาบซึ้ง และ การพุดจูงใจให้เยาวชนหันมาสนใจวรรณคดีไทย เป็นต้น

2) การบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระของหลาย วิชา มาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน ตัวอย่างเช่น นำเนื้อหาสาระของวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศิลปะ และดนตรี มาประสานสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ภายใต้หัวข้อเรื่อง หรือ "theme" ที่เลือก

ในส่วนของการบูรณาการระหว่างวิชา สามารถจัดได้ในหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งโดยทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา มี 4 รูปแบบ ได้แก่ (สังเคราะห์จาก พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, 2547 กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545 วิชัย วงษ์ใหญ่, 2544 และสำลี รักสุทธี, 2544)

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
1. แบบสอดแทรก (infusion)	สอดแทรกเนื้อหาหรือทักษะ กระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ เข้าในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระของตน	1 คน	ครูภาษาอังกฤษสอนให้นักเรียนวาดภาพระบายสีประกอบคำศัพท์ในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับน้ำ ครูใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ บูรณาการกับกระบวนการจัดেলাทางสังคม (Socialization) ให้เด็กเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ โดยการปลูกฝังความรับผิดชอบ ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปด้วย
2.แบบคู่ขนาน (parallel)	ครู 2 คนขึ้นไป 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขึ้นไป วางแผนร่วมกันตามหัวเรื่อง (theme)/ มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) เดียวกัน และเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ กระบวนการ และคุณธรรม แล้วต่างคนต่างสอน เนื้อหาตามกลุ่มสาระของตนเองโดยมีเป้าหมายร่วมกัน	2 คนขึ้นไป	ครูวิทยาศาสตร์สอนเรื่องเงา ครูคณิตศาสตร์สอนเรื่องการวัดระยะทางโดยการวัดเงา คิดคำนวณเรื่องเงาในช่วงเวลาต่างๆ จัดทำกราฟของเงาในระยะต่างๆ หรือครูศิลปะอาจให้ผู้เรียนรู้เรื่องเทคนิคการวาดรูปที่มีแสงเงา

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
3. แบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary)	3.1) แบบสอนคนเดียว จัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวข้อเรื่อง(theme) / มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา หรือเชื่อมโยงสาระและกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิด วิเคราะห์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไป แสวงหาความรู้จริงจากหัวข้อเรื่องที่ กำหนด	1 คน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่อาจใช้เวลา 2 - 3 วัน 2 - 3 สัปดาห์ หรือทั้งภาคเรียน โดยยึดแก่น ของเรื่อง (Thematic approach) เชื่อมโยง กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติของหลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้
	3.2) แบบแยกกันสอน คล้ายแบบคู่ขนาน โดยเชื่อมโยง สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหัวเรื่อง (theme) / มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) แล้วต่างคนต่างสอนเนื้อหา ตามกลุ่มสาระของตนเอง แต่มีการ มอบหมายให้ทำ project เชื่อมโยง สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหัวเรื่อง (theme)/มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) ร่วมกัน หรืออาจมีการ จัดการเรียนการสอนร่วมกันในบาง เรื่อง	2 คนขึ้นไป แยกกันสอน แต่ให้ทำ โครงการที่ เชื่อมโยง สาระหรือ กระบวนการ ของกลุ่ม สาระการ เรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เช่นเดียวกับแบบแรก - เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ครูภาษาไทยจัด การเรียนการสอนให้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ครูวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรม ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และครูสุขศึกษา จัดให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ถูกสุขลักษณะ - โครงการทำหนังสือพิมพ์ประจำโรงเรียน ครู ภาษาไทย ครูการงานอาชีพ ครูวิทยาศาสตร์ ครู ภาษาอังกฤษ มาวางแผนร่วมกัน แต่แยกย้ายกัน สอน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การทำ หนังสือพิมพ์

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
	3.3) แบบสอนร่วมกัน หรือแบบคณะ ร่วมกันวางแผน ปรัชญาหรือ กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือ ปัญหาร่วมกัน สร้างหน่วยเรียนรู้ บูรณาการร่วมกัน และสอนร่วมกัน เป็นทีม ซึ่งอาจมีการแยกกันสอนใน บางเรื่อง	2 คนขึ้นไป ร่วมกัน สอน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เช่นเดียวกับแบบแรก - แบบโครงการ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน สร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียน ต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมง ด้วยการนำเอา จำนวนชั่วโมงของวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยสอน แยกกันนั้นมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมาย เดียวกัน ในกรณีที่ต้องการเน้นทักษะบางเรื่อง เป็นพิเศษ ผู้สอนสามารถแยกกันสอนได้ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายดนตรี กิจกรรมเข้าค่าย ภาษาอังกฤษ - แบบวันแห่งบูรณาการ เป็นการกำหนดให้ จัดการเรียนรู้ในวันใดวันหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนฝึก ประสบการณ์ หรือค้นหาประเด็นความรู้ เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ ให้ผู้เรียนได้รู้และมี ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม จูนเน้นอยู่ ที่เป้าหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ อาจจะมีโครงการฝึกปฏิบัติ
4) แบบข้ามวิชา (Transdisciplinary)	เป็นการบูรณาการในระดับที่สูงขึ้น สลัดความเป็น "วิชา" ของแต่ละ ศาสตร์ออกไป เป็นการเรียนโดยมี เค้าโครงหรือโจทย์ประเด็นปัญหาที่ วางไว้ ผู้เรียนเรียนรู้หรือแสวงหา แนวทางการแก้ปัญหา โดยผ่าน กิจกรรมและการค้นคว้าศึกษาอย่าง หลากหลายและร่วมกันระหว่างหลัก วิชาการ สหวิทยาการต่างๆ เพื่อที่จะช่วยให้ เข้าใจปัญหาที่ ซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ เป็นการบูรณา การอย่างสมบูรณ์ เป็นการบูรณาการ แบบที่ใช้ชีวิตจริงของ ผู้เรียนเป็น	1 คนขึ้นไป	การเรียนรู้โดย "ซูปดัว" ที่ผู้เรียนอาจฝังตัวศึกษา ติดตามเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งในกระบวนการนี้จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถหลายด้าน โดยอาศัยพื้น ฐานความรู้จากศาสตร์ต่างๆ ตามความจำเป็น เพื่อประ โยชน์ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
	ตัวตั้ง ซึ่งอาจมีการเน้นระเบียบวิธีของศาสตร์หนึ่งศาสตร์ใด ก็ได้		

นอกจากรูปแบบข้างต้นนี้แล้ว อาจบูรณาการในลักษณะอื่นๆ ได้อีกตามความเหมาะสมของแต่ละบริบทโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะสามารถช่วยในการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และสามารถช่วยลดเวลาในการสอนได้อีกด้วย

3.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ทศนา แคมมณี (2545) ได้เสนอขั้นตอนในการวางแผนการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้
 ขั้นที่ 1 เลือกเรื่องที่จะสอนแบบบูรณาการ โดยพิจารณาความเหมาะสมกับท้องถิ่น และ
 ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นตาม
 ความคิดเห็นของผู้สอน โดยพิจารณาถึงความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนของตน และปัญหาความต้องการของ
 ท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดที่ผู้สอนกำหนดกับ
 จุดประสงค์และกรอบเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หากที่กำหนดไว้มีไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนด
 ให้เพิ่มให้ครบ

ขั้นที่ 4 สืบค้นพื้นฐานเดิมของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้เชื่อมโยงกับ
 ความรู้เดิม และไม่สอนซ้ำในสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้ว

ขั้นที่ 5 กำหนดแนวการสอน หรือวางยุทธศาสตร์ในการสอนที่จะทำให้การสอนไม่หลงทาง
 และบรรลุตามจุดประสงค์ครบถ้วน

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายละเอียด โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ วิธีสอนและ
 เทคนิคการสอนต่างๆ

ขั้นที่ 7 บูรณาการ ความรู้/สาระ ทักษะ เจตคติ อื่นๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือโครงการ
 หรือกิจกรรมต่างๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับสาระและกิจกรรมที่กำหนดไว้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2547) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหัวเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 2 พัฒนาหัวเรื่อง โดย 1) เขียนวัตถุประสงค์ให้มีการเชื่อมโยงระหว่างวิชา 2)

กำหนดเวลาในการสอน และ 3) เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ ติดต่อแหล่งทรัพยากร

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เน้น

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning)

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามกิจกรรม

ขั้นที่ 6 ประเมินผล ระหว่างและหลังกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางหนึ่งที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพราะการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ขึ้นเอื้อให้เกิดการบูรณาการทั้งภายใน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะการเรียนรู้ หรือสอดคล้องกับวิถีชีวิตผู้เรียน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ดังนั้น หน่วยการเรียนรู้บูรณาการจึงแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) หน่วยเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยาการ 2) หน่วยเรียนรู้บูรณาการแบบภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

Cynthia Sunal และคณะ (2000) ได้เสนอว่าในการจัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการนั้นสามารถกำหนดหัวเรื่อง (theme) ที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะทำได้หน่วยการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ไข่มโนทัศน์เป็นฐาน (Concept-Focused Integrated Units) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้ทักษะเป็นฐาน (Skill-Focused Integrated Units) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้โครงการเป็นฐาน (Project-Focused Integrated Units) และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case Study-Focused Integrated Units) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Cynthia Sunal และคณะ, 2000)

กระบวนการวางแผนสำหรับหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เริ่มจากการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรรายปี ซึ่งหน่วยการเรียนรู้บูรณาการควรจะอยู่ในโครงการสอนประจำปี โดยมีการวินิจฉัยว่าหัวเรื่องจากวิชาต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ซึ่งความสัมพันธ์นี้สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้แผนผังหรือการใช้ตารางแสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง หน่วยการเรียนรู้บูรณาการอาจวางแผนโดยครู 1 คน หรือวางแผนร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยร่วมมือและตกลงกัน ซึ่งควรมีครูที่เป็นผู้นำและดูแลประสานความร่วมมือ

ระหว่างครูคนอื่น ๆ การวางแผนหน่วยการเรียนรู้บูรณาการไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แท้จริง ครูต้องมีการเพิ่มเติมและปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ในที่นี้แนะนำให้เริ่มต้นจากการกำหนดหัวเรื่อง อย่างไรก็ตามสามารถเริ่มจากขั้นตอนใดก็ได้ ขั้นตอนที่เหมาะสมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนหรือปรับให้เหมาะสมกับแต่ละชั้นเรียนได้

ขั้นตอนการวางแผนหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีดังนี้

1) ระดมสมองเกี่ยวกับหัวเรื่อง (theme)

2) ใช้กระบวนการ K - W - L เพื่อระบุพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน และนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วย โดยกระบวนการ K - W - L มีขั้นตอน ดังนี้

K - การสำรวจความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you know about the topic?)

W - การสำรวจว่าผู้เรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you want to know about the topic?)

L - การสำรวจความรู้ในเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้มาแล้วบ้าง (What did you learn about the topic?)

3) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

4) ระบุคำถามสำคัญ

5) เขียนระบุเหตุผลของคำถาม

6) กำหนดผลการเรียนรู้อย่างน้อยที่สุดที่ต้องการ

7) ตั้งชื่อหัวเรื่อง

8) พิจารณาความต้องการพิเศษของนักเรียน

9) จัดหมวดหมู่ผลการเรียนรู้

10) คัดเลือกแหล่งการเรียนรู้

11) สร้าง WEB ให้เห็นความสัมพันธ์ของหัวข้อต่างๆ

12) สร้างแผนการสอน กำหนดกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ วางแผนการสอน

13) วางแผนการประเมินผล

14) วางโครงร่างของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

15) ดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

ในส่วนของการดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีความหลากหลายในแง่ของระยะเวลา โครงสร้าง ประสิทธิภาพของครูหรือกลุ่มครู ไม่มีสูตรตายตัวสำหรับการนำไปใช้เพราะครู

นักเรียน และชุมชนแต่ละแห่งมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และมุมมองเป็นของตนเอง ซึ่งสิ่งที่จะต้องพิจารณาโดยทั่วไปเมื่อนำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการไปใช้ ได้แก่ เวลา การระบุขอบข่ายและลำดับขั้น การกำหนด/จัดสรรสื่อและทรัพยากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในขอบข่ายของหัวเรื่องหลัก การใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ การพิจารณากิจกรรมเป้าหมาย และการให้ผลป้อนกลับของหน่วย การเรียนรู้ การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ปฏิกิริยาระหว่างครูและนักเรียนระหว่างและหลังการเรียนรู้ในหน่วยจะทำให้การเชื่อมโยงที่เกิดจากหน่วยการเรียนรู้บูรณาการมีประสิทธิภาพและมั่นคงมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ต้องถือว่าการประเมินตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้ มีความเกี่ยวข้องของบุคคลจำนวนมากในการประเมินทั้งครู นักเรียน สมาชิกในครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ฯลฯ รวมทั้งการรายงานผลสู่ครอบครัวก็ถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในครอบครัว การประเมินผลต้องประเมินตั้งแต่ความรู้พื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการที่นักเรียน ได้มาซึ่งคำตอบ การทำงานกลุ่มในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการคิดขั้นสูง เจตคติ ค่านิยม ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละอย่างต้องใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป

เห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นมีรูปแบบที่มีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ดีประเด็นสำคัญของการบูรณาการมิได้อยู่ที่การยึดติดกับรูปแบบดังกล่าว หากแต่อยู่ที่ความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มุ่งให้เกิดการผสมผสานสาระและกระบวนการที่สัมพันธ์กันอย่างพอเหมาะพอดี กลมกลืน สมดุล เป็นประโยชน์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งเกิด “การสอน” ขึ้นจริง มิใช่เพียงการให้โอกาส ผู้เรียนลงมือทำ ซึ่งหากเข้าใจในหลักการดังกล่าวนี้แล้ว ผู้สอนย่อมจะสามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบ ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้

● รายการอ้างอิง

ทศนา แคมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระชัย ปุณณโชติ. 2542. การสอนแบบบูรณาการ ใน จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช และสร้อยสน สกลรักษ์

บรรณาธิการ. **ประมวลบทความการเรียนรู้และการวิจัยระดับมัธยมศึกษา**. 17-33.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).

เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (ม.ป.ป.). การสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2547. ทักษะ 5 C เพื่อการสร้างหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนแบบ

บูรณาการ. (อัดสำเนา).

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2536. เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย การศึกษา: พัฒนาการหรือบูรณาการ.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2544. การบูรณาการตามหลักสูตรใหม่. สานปฏิรูป (พฤศจิกายน): 50-53.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2544. ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2544 (ชุดที่ 11) : กระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:

วัฒนาพานิช.

ลำลี รักสุทธี และคณะ. 2544. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545. 19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร:

ภาพพิมพ์.

Sunal, C., et al. 2000. **Integrating academic units in the elementary school curriculum**. United

States of America: Harcourt College Publishers.



เมนูที่ 11

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การบูรณาการโครงการตามพระราชดำริ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน
จังหวัดสุรินทร์

● ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้



ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง	พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ผู้พัฒนาแผน	ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย
สถานศึกษา	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรุน จังหวัดสุรินทร์

● ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน” นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง ของ ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาทักษะการพูดและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรุน ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะการทำงาน

เพื่อให้การศึกษาทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ได้ดียิ่งขึ้น จึงขอนำเสนอเกี่ยวกับโครงการตามพระราชดำริฯ และการจัดการเรียนรู้บูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ ดังนี้

โครงการตามพระราชดำริฯ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี จัดทำขึ้นจากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริฯ มีโครงการดังนี้

1) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการนี้มุ่งเน้นให้ครูผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียนแล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้เด็กนักเรียนได้รับความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ที่น่าไปใช้ประกอบเป็นอาชีพได้ต่อไป โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษา โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในโรงเรียนมาประกอบอาหาร

2) โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น

3) โครงการฝึกอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอาชีพให้แก่เด็กเยาวชนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีวิชาชีพติดตัวและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยเน้นการฝึกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ

4) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้เด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้มีการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้ครบทุกพื้นที่

5) โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา ควบคุม และป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราคอพอกของเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้เหลือน้อยกว่าร้อยละ 5

6) โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่มีฐานะยากจนในถิ่นทุรกันดาร ได้รับการศึกษาต่อตามความสามารถโดยกลับไปเป็นผู้ช่วยทำความเจริญให้กับชุมชนในถิ่นทุรกันดาร

7) โครงการส่งเสริมสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักการวิธีการสหกรณ์แก่เด็กนักเรียน และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในชุมชนที่มีความพร้อม รวมทั้งมีเป้าหมายให้มีการสอนวิชาสหกรณ์ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนทุกโรง

8) โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้หญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กทารกแรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปีที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับบริการที่เหมาะสม และได้รับความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ เพื่อช่วยให้แม่มีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดี เด็กเกิดรอด มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการได้เต็มศักยภาพ

- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) ได้สังเคราะห์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 5 โรง ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการพระราชดำริฯ มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับโครงการตามพระราชดำริ โดยเน้นการบูรณาการสอดแทรกทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะการทำงาน ซึ่งมีกระบวนการเตรียมการ ดังนี้

1. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการย่อยของโครงการตามพระราชดำริฯ และจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. วิเคราะห์ขั้นตอน วิธีดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการตามพระราชดำริฯ และศึกษาความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ย่อยๆ ในแต่ละวิชา/กลุ่มสาระฯ ตามบทเรียน
3. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ของโครงการย่อยๆ /ขั้นตอนการดำเนินงาน/กิจกรรมตามโครงการฯ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหา สาระการเรียนรู้ย่อยๆ ในหน่วยการเรียนรู้
4. ออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้เข้ากับ โครงการตามพระราชดำริฯ
5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ กับวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของโครงการฯ เน้นการให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากโครงการฯ ให้นักเรียนปฏิบัติจริง ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นเรียนรู้จากแหล่งปฏิบัติงาน โครงการพระราชดำริ เช่น แปลงเกษตร คอกสัตว์ สระน้ำ สวนผลไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้จัดให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งประชุมวางแผน กำหนดหน้าที่ และลงมือปฏิบัติตามแผน รวมทั้งให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำงาน และให้มีการนำเสนอผลงานต่อเพื่อนร่วมชั้น

การวัดและประเมินผล ใช้สังเกตการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การสัมภาษณ์ สังเกตการปรับตัว การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การนำเสนอผลงาน การตรวจแบบฝึกหัดชิ้นงาน และการทดสอบ มีเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และแบบตรวจสอบประเมินผลงานนักเรียน เป็นต้น

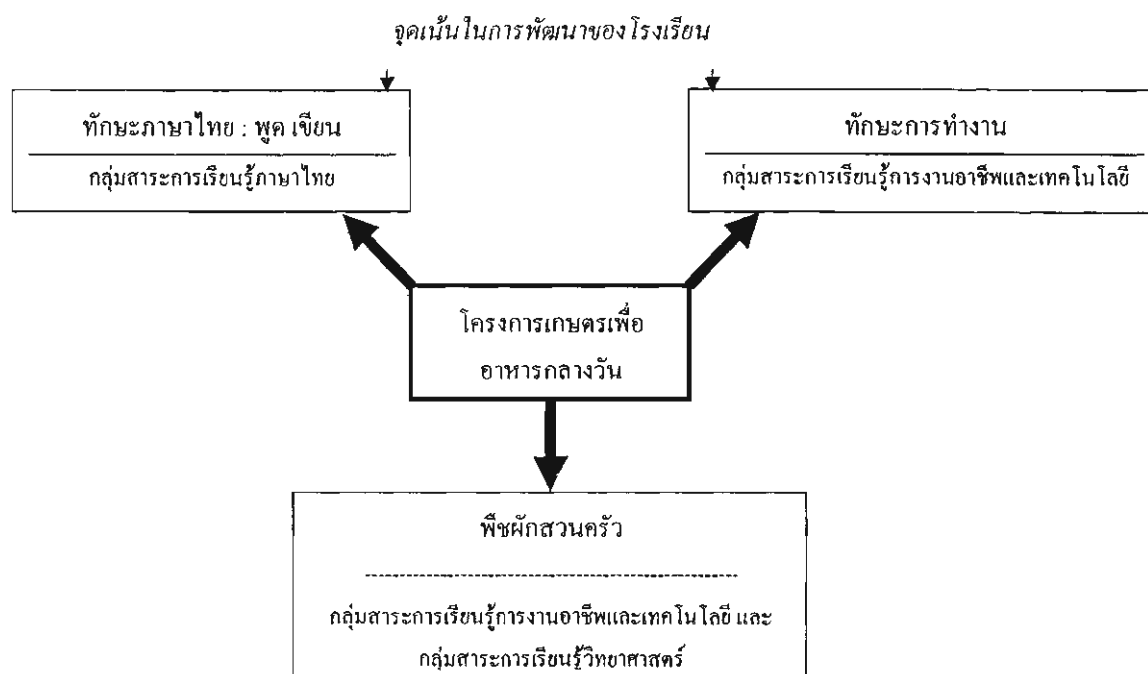
ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ในเอกสาร “การสังเคราะห์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริ ฯ” ของโครงการ วพร.

● แผนการจัดการเรียนรู้

ส.ต.ต.กนิษฐ ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พืชผักสวนครัวใน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้จัดการเรียนรู้ในลักษณะของการทำโครงงานแบบสำรวจ โดยบูรณาการสอดแทรกทักษะภาษาไทย และทักษะการทำงาน และได้ใช้พืชผักสวนครัวใน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มเกิดความคุ้นเคยกับ โครงการตามพระราชดำริ

ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ ส.ต.ต.กนิษฐ ได้จัดทำขึ้นโดยเริ่มต้นจากการใช้โครงการตามพระราชดำริเป็นตัวตั้ง หรือเป็นแกนสำคัญในการบูรณาการ จากนั้นจึงพิจารณาเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ซึ่งได้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในส่วนของทักษะทางภาษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในส่วนของทักษะการทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นในการวิจัยของโรงเรียนเข้ามามีบูรณาการ

แผนภาพ การบูรณาการตามโครงการพระราชดำริ



จากนั้นจึงได้มีการวิเคราะห์สมรรถภาพที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ และนำสมรรถภาพนั้น ๆ มาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงานและผลงานของนักเรียนที่จะมีขึ้น รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน



ตารางวิเคราะห์

สมรรถภาพ	จุดประสงค์	ภาระงาน	ผลงาน	เครื่องมือ
- พูดเล่าเรื่อง	1. เล่าประสบการณ์การสำรวจพืชผักสวนครัวได้	- นำเสนอ		- แบบประเมิน
- อ่านออกเสียง	2. อ่านออกเสียงคำที่เป็นชื่อพืชผักสวนครัวได้ 3. สะกดและแจกลูกคำ คำยากของชื่อผักสวนครัวใน โรงเรียนได้	- อ่านสะกด		- แบบสังเกต
- เขียนประโยค	4. นำชื่อพืชผักสวนครัวมาแต่งประโยคและอ่านออกเสียงได้	- แต่งประโยค	- ผลงานประโยคที่แต่ง	- แบบประเมิน
- สืบหาและฝึกเขียนระบายสี	5. เขียนภาพเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวและระบายสีให้สวยงาม	- วาดภาพระบายสี	- ผลงานวาดภาพระบายสี	- แบบประเมิน
- มีทักษะในการทำงาน	6. มีทักษะในการทำงานกลุ่ม	- ทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	- ผลงานกลุ่ม	- แบบสังเกต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดประสงค์ปลายทาง 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) ชิ้นงาน 5) สื่อการเรียนรู้ 6) แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและการประเมินผล 8) ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา 9) ปัญหา/อุปสรรค และ 10) การแก้ปัญหา รวมทั้งมีเอกสารประกอบแผนซึ่งประกอบด้วยใบงาน แบบฝึกหัด และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

ในส่วนของคุณจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้เขียนเป็นจุดประสงค์ปลายทางซึ่งระบุให้เห็นถึงเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งระบุผลการเรียนรู้ย่อยๆ ที่เป็นจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาและจะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็นขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยได้แสดงให้เห็นกิจกรรมทั้งของครูและนักเรียน ในขั้นนำเป็นกิจกรรมสร้างความสนใจและการแบ่งกลุ่ม ในขั้นสอนเป็นกิจกรรมการสำรวจพืชผักสวนครัวในโครงการอาหารกลางวันเพื่อการเกษตรของโรงเรียน ตั้งแต่การวางแผนการสำรวจ การดำเนินการสำรวจ และการนำเสนอผลการสำรวจ ส่วนในขั้นสรุปเป็นกิจกรรมการอภิปรายผลและทำแบบฝึกหัด โดยในแต่ละขั้นจะมีใบงาน ดังแสดงไว้ในภาคผนวก

นอกจากนี้ ส.ค.ต.กนิษฐ ยังได้จัดทำแบบประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวกเช่นกัน



แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ครั้งที่ 1 เพื่อแก้ปัญหาทักษะการพูดและการเขียนของนักเรียน เวลา 6 คาบ
สอนวันที่ เดือน พ.ศ.

พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นการเรียนรู้และให้นักเรียนมีประสบการณ์ โดยการพบเห็น การปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันจะทำให้นักเรียนสามารถมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การทำงาน เป็นกระบวนการกลุ่ม สามารถนำประสบการณ์ทักษะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันมีมากมายหลายชนิด นักเรียนสามารถนำประสบการณ์และทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การทำงาน เป็นกระบวนการกลุ่ม นำไปใช้ประโยชน์การสื่อสารและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อพืชผักสวนครัวที่นักเรียนพบเห็นในโรงเรียนได้
2. เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวที่นักเรียนไปสำรวจในบริเวณโรงเรียนได้
3. เขียนสะกดและแจกลูกคำ คำยากของชื่อผักสวนครัวที่มีในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนได้มากกว่า 10 ชนิด
4. แต่งประโยคและอ่านออกเสียงโดยใช้ชื่อพืชผักสวนครัวได้
5. อ่านออกเสียงคำละประโยคที่เป็นชื่อพืชผักสวนครัวได้
6. มีทักษะในการทำงานกลุ่มได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

โครงงาน

1. สำรวจพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน
2. เล่าประสบการณ์และพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน
3. นำเสนอผลงานการสำรวจได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียนว่านักเรียนอยากรู้จักว่ามีอะไรบ้าง ทำอย่างไร 2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม โดยครูให้นักเรียนเลือกเพื่อนมาจำนวน 4 คน เพื่อเป็นผู้นำในการเดินสำรวจและให้นักเรียนที่เหลือเลือกเข้ากลุ่ม ตามความสมัครใจ โดยให้สมาชิกมีจำนวนเท่าๆ กัน แล้วให้นักเรียนจัดกระบวนการกลุ่มให้เรียบร้อย	1. นักเรียนตอบคำถามครู 2. นักเรียนเลือกเพื่อนเพื่อเป็นผู้นำในการออกไปสำรวจ แล้วเข้ากลุ่มตามที่ตัวเองชอบ แล้วดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเข้ากลุ่ม ให้เรียบร้อย
ขั้นสอน 1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าไปสำรวจพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ในโรงเรียนจะใช้วิธีการใด จึงจะรู้จักพืชผักต่าง ๆ ได้มากที่สุด และครูเขียนวิธีการที่นักเรียนเสนอบนกระดานพร้อมทั้งให้นักเรียนให้เหตุผล ถึงวิธีการต่าง ๆ เป็นเพราะอะไรถึงเลือกวิธีนั้น 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาพืชผักสวนครัวตามวิธีการที่ทางกลุ่มเลือก 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลชื่อพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ที่สำรวจพบมาเขียนได้ถูกต้อง และส่งตัวแทนนำเสนอให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนรับฟัง ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการที่จะศึกษาพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันแล้วนำเสนอให้ครูฟัง พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาพืชผักสวนครัวในบริเวณโรงเรียนตามกลุ่มที่ตนเองเลือก โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม 3. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบการเขียนชื่อผักสวนครัวที่สำรวจพบ ว่า เขียนและอ่านถูกต้องหรือไม่ ถ้านักเรียนเขียนไม่ถูกต้องให้แก้ไขให้ถูกต้อง และส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานให้เพื่อนได้รับฟังและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับชื่อพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ที่พบเห็นในบริเวณโรงเรียน มีชนิดใดบ้าง พร้อมให้นักเรียนเขียนบนกระดาน สมุด ครูให้นักเรียนส่งแบบฝึกหัดและตรวจผลงานนักเรียน	ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงพืชสวนครัวที่สำรวจพบ พร้อมเขียนชื่อพืชชนิดต่าง ๆ บนกระดานดำ สมุด เพื่อให้อ่าน ให้นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้เพื่อครูตรวจ

ชิ้นงาน

1. บันทึกชื่อพืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ
2. สมุดบันทึก
3. แบบฝึกหัด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. พืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน

แหล่งการเรียนรู้

1. กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
2. ครู นักเรียนรุ่นพี่ นักการภารโรง

การวัดผลและประเมินผล

1. วิธีวัด
 - การสังเกต
 - การร่วมกิจกรรม
 - ตรวจผลงาน
2. เครื่องมือวัด
 - แบบสังเกต
 - ชิ้นงาน
 - แบบฝึกหัด
3. ผู้วัด
 - ครู
 - นักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ป.1

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา (ตรวจสอบ/ เสนอแนะ/ รับรอง)

ลงชื่อ

(จ.ส.ต.ณรงค์ ทองล้ำ)

ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน

ปัญหา/อุปสรรค

การแก้ปัญหา

ลงชื่อ ผู้สอน

(ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย)

วันที่ เดือน พ.ศ.



เห็นได้ว่า แผนจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่อง การเขียนคำศัพท์ และเรียนรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวโดยใช้พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโครงการตามพระราชดำริเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ทำให้นักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเป็นธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเกี่ยวกับโครงการนี้ รวมทั้ง การให้นักเรียนได้มีโอกาสสอบถามบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียนทั้งนักรการภารโรง นักเรียนรุ่นพี่ ทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่หลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การให้นักเรียนได้ทำการสำรวจโดยมีการวางแผนและพิจารณาเลือกวิธีการสำรวจจะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไม่สิ้นสุดของนักเรียนต่อไป

ใบงานที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนเขียนชื่อสมาชิกกลุ่มและเลือกประธานกลุ่ม

1. ประธานกลุ่ม
2.
3.
4.
5.
6.
7.

กิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนเลือกวิธีการศึกษาพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

วิธีที่ 1

เพราะ

.....

.....

.....

วิธีที่ 2.....

เพราะ

ะ.....

.....

.....

.....

.....

วิธีที่ 3.....

เพราะ.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

ให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการไปสำรวจมาร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

ที่	เรื่องที่อภิปราย	ผลการอภิปราย
1	สิ่งที่ไปสำรวจ	
2	จำนวนสิ่งที่ไปสำรวจ	
3	ชื่อของสิ่งที่ไปสำรวจ	
4	สีสิ่งที่ไปสำรวจ	
5	บริเวณที่ไปสำรวจ	
6	ปัญหาในการไปสำรวจ	
7	วิธีการแก้ปัญหา	
8	ประโยชน์ที่ได้รับจากการไปสำรวจ	

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. นักเรียนไปสำรวจสิ่งใด

ตอบ

.....

2. พืชผักสวนครัวที่นักเรียนสำรวจมีอะไรบ้าง

ตอบ

.....

3. พืชผักสวนครัวที่นักเรียนสำรวจพบมีอะไรเป็นส่วนมาก

ตอบ

.....

4. ทำไมโรงเรียนของเราจึงปลูกพืชผักสวนครัว

ตอบ

.....

5. ในการปลูกผักสวนครัวใครบ้างเป็นผู้ดูแลรักษา

ตอบ

.....

เกณฑ์การวัดผลและประเมิน

การสังเกต 4 คะแนน

รายงานกลุ่มด้วยความเต็มใจอย่างต่อเนื่อง	4 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่มเป็นส่วนมาก	3 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่มเป็นส่วนน้อย	2 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่ม	1 คะแนน

การเขียน 4 คะแนน

เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 10 ชนิด	4 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 7-9 ชนิด	3 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 4-6 ชนิด	2 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 1-3 ชนิด	1 คะแนน

การเล่าเรื่อง 4 คะแนน

บอกเรื่องถูกต้องชัดเจน	4 คะแนน
บอกเรื่องโดยมีเพื่อนแนะนำเป็นบางครั้ง	3 คะแนน
บอกเรื่องโดยมีเพื่อนแนะนำเป็นส่วนมาก	2 คะแนน
สนใจเล่าเรื่อง ไม่มีส่วนร่วม	1 คะแนน

แบบฝึกหัด 5 คะแนน